

ÚHEL POHLEDU

Každému podle jeho zásluh

Lidé si zaslouží důstojné stáří, navyšovat důchody o stejně vysokou částku však není spravedlivé

PETR KOLMAN
právník a publicista

Co tak posledních více než dvacet let sleduji českou politickou scénu, všechny strany a straničky neustále slibují, že seniorům pozvednou jejich starobní důchody. Je to celkem logické, jde nepochybně o nezanedbatelnou voličskou skupinu. A lidé si zaslouží důstojné stáří, to říkám bez jakékoliv ironie.

Z posledních dnů připomeňme například slova premiéra v demisi Andreje Babiše: „Důchody jsou jedna z priorit naší vlády. Jsou nízké a my je doopravdy musíme zásadně navýšit. Nyní byla oznámena nová průměrná mzda v ČR za čtvrté čtvrtletí roku 2017 a přesáhla hranici 31,5 tisíce korun, trend je jasný a důchody musí tento trend následovat.“

Zásadní dlouhodobou a systémovou otázkou je, zda se mají peníze zvyšovat o stejné procento všem lidem anebo všem důchodcům o stejnou částku.

I solidarita má své mantinely

Pakliže se zvýší starobní důchody o stejnou částku všem, tak čtenář nemusí být zrovna matematikem, aby mu bylo jasné, že občané, respektive pojištěnci s nízkými příjmy jsou v tomto případě systémově zvýhodněni. Nota bene, jak opakovaně konstatoval i český Ústavní soud při výpočtu vlastní výše důchodu jsou lidé (pojištěnci) s vyššími příjmy poškozeni. Při výpočtu důchodu se výdělky hodně redukuje a nejvíce pak de facto legálně bohatým lidem.

Nepopírám fakt, že určitá míra solidarity být musí, nicméně nesmí být demotivující. Vše má mít své spravedlivé mantinely. Připomeňme zde i takzvanou zásadu proporcionality, tedy přiměřenosti, o které taktéž opakovaně hovořily naše soudy. Tedy že bohatší, respektive do sociálního systému více odvádějící lidé mají být ve finále „solidárně znevýhodněni jen přiměřeně“.

Jelikož nejsem politikem, ale obyčejným právníkem a komentátorem, tak mohu říct na plná ústa: Dobří lidé, zvyšovat všem penzistům důchod o zcela stejnou částku je velká

Důstojné stáří a vyšší důchody jsou prioritou mnoha stran. Je však i důležité, aby byl systém ke všem spravedlivý. FOTO MAFRA - DAVID NEFF

nespravedlnost. Pro pět ran do důchodové pokladny: proč má dostat přidáno stejně ten člověk, tedy pojištěnec, jenž dlouhý čas usilovně a poctivě pracoval, a tedy přirozeně více odváděl do kolektivní pokladnice, jako ten, kdo pracoval v rámci legální ekonomiky méně, anebo dokonce téměř vůbec?

Jinak vyjádřeno: z jakého rozumného důvodu má dostat totožně přidáno poctivý a zasloužilý pracant, stejně jako ta fyzická osoba, která si peníze ulévala (čti například pracovala načerno) a spotřebovala si je sama pro sebe či jenom v rámci své rodiny?

Na první pohled to vskutku může pro laika vypadat spravedlivě: všem přidáme stejně a je hotovo, jaképak pseudoproblémy. Nicméně, jak jsem již konstatoval výše, pakliže se nad touto věcí zamyslíme hlouběji, tak musíme dojít k závěru, že je to v zásadě demotivující a nespravedlivé opatření.

Zastánci unifikovaného plošného přidávání s oblibou říkají, že průměrná inflace je pro všechny důchodce stejná, proto stát musí přece přidat

Na první pohled to může vypadat spravedlivě: všem přidáme stejně a je hotovo. Nicméně když se nad tím zamyslíme hlouběji, tak musíme dojít k závěru, že je to demotivující a nespravedlivé opatření.

”

všem stejně. Tento argument však střílí na jiný terč, obdobně by se pak mohl používat i ve firmách či úřadech: všem se kvůli inflaci přidá stejná částka, nikoliv procento. Cítíte zde ten silný demotivující prvek? Ostatně i odboráři, když bojují za zvýšení platů, většinou rozumně usilují i o navýšení procentem, nikoliv

stejnou částkou pro všechny zaměstnance.

Téma pro populisty

Nejvíce paradoxní je přitakávání tomuto celoplošnému přidávání i hnutí SPD Tomia Okamury, které chce jinak bojovat proti „nepřízřivým a parazitům“. Jestliže si dáme deset a deset dohromady, dojde nám, že zde něco programově neladí. Zásadně neladí! Nicméně nemusíme mít strach, že by to hnutí politického podnikatele Tomia Okamury nemělo důkladně promyšleno. Kterak je známo, velkou část voličské základny SPD formují právě nízkopříjmové skupiny, takže na celoplošném přidávání by vydělali právě oni. Geniálně jednoduché.

Českým a moravským seniorkám a seniorům zvýšení důchodů dozajista přejí. Současně mám však za to, že by pomyslná „přídávací košile“ měla být ušita spravedlivější jehlou, tedy navlečenou imaginární nití stejného procenta a nikoliv stejnou částkou, jak navrhuji různí politici s populistickými kořeny.

VÝROČÍ

Devadesátka nezdolného filozofa

JOSEF TOMEŠ
historik

Dnes se dožívá devadesátiletý přední český filozof a historik filozofie Josef Zumr, dlouholetý předseda správní rady Ústavu T. G. Masaryka.

Narodil se 19. března 1928 v Úmyslovicích u Poděbrad, většinu dětství a mládí však prožil v Táboře, kde roku 1947 maturoval na reálném gymnáziu. V letech 1947 až 1951 vystudoval filozofii a slovanské literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Poté nastoupil do nově zřízeného Filozofického ústavu ČSAV a dalších dvacet let zde působil jako vědecký pracovník, v letech 1968 až 1969 též jako zástupce ředitele.

Ve své vědecké práci se zaměřil především na vliv herbartismu v české a německé filozofické tradici a na dějiny české filozofie 19. a 20. století, ze

jména na dílo Augustina Smetany, Otakara Hostinského, T. G. Masaryka, J. L. Fischera a Ladislava Klímy, jehož originální osobnost přiblížil české kulturní veřejnosti opakovaně vydaným výběrem *Vteřiny věčnosti* (první vydání 1967; druhé vydání 1989).

Péče o českou kulturu na prvním místě

V šedesátých letech, kdy patřil k protagonistům demokratizačního proudu v humanitních vědách, řídil výzkumný úkol souborného zpracování dějin české filozofie a v letech 1968 až 1970 vedl mezioborový tým Československé akademie věd pro studium dějin české otázky. V letech 1968 a 1969 se ve spolupráci s profesorem Janem Patočkou aktivně podílel na pokusu o obnovu Ústavu T. G. Masaryka a jeho přičlenění jako zvláštního pracoviště k Filozofickému ústavu ČSAV.

Na počátku normalizace, v roce 1973, byl z politických důvodů propuštěn z Akademie věd a v následujících letech se živil jako překladatel z ruštiny a polštiny. V téže době se však

Josef Zumr

mohl záslužně uplatnit v čestné funkci obvodního konzervátora památek v Praze 8, kde po léta bydlel v přízemním domku v rázovité libeňské ulici

Na Hrázi, v těsném sousedství svého přítele Bohumila Hrabala, do jehož intelektuálního okruhu náležel.

Po listopadovém převratu v roce 1989 se počátkem roku 1990 vrátil do Filozofického ústavu Československé akademie věd a v letech 1990 až 1992 byl jeho ředitelem. Pokračoval ve své vědecké práci na poli dějin české filozofie, publikoval řadu studií v odborných časopisech a sbornících a roku 1998 knižně vydal esej *Máme-li kulturu, je naší vlastní Evropa: herbartismus a česká filozofie*. Kromě toho přispěl početnými hesly z dějin české filozofie do řady prestižních evropských encyklopedií. Přednášel na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a v roce 1993 se stal členem Mezinárodního filozofického institutu v Paříži.

Na počátku 90. let se významně podílel na obnově Ústavu T. G. Masaryka. V roce 1990 byl zvolen předsedou jeho správní rady a v této funkci se účastnil všech jednání o financování a umístění ústavu, o restituci jeho archivních a knihovních fondů a posléze o začlenění ústavu do Akademie věd České republi-

DOPISY REDAKCI

Diskusi o poště potřebujeme jako sůl

Ad LN 15. 3.: Česká pošta ve 21. století

Karel Leškovský zaútočil z pozice „konkurenčního podniku“ velice demagogicky na Českou poštu. Při vši kritice, kterou si tato instituce občas zaslouhuje, je to velmi nefér. Leškovský zakládá a provozoval službu (doručování balíků), která je jen jedním malým segmentem činnosti České pošty a snaží se Českou poštu dehonestovat přes fronty u přeprávek a zásilků nedodané osobně.

Balíková služba, díky níž soukromé společnosti České pošty sebraly část zákazníků, je přitom velmi lukrativní, neboť nemá velké nároky na náklady, personál a infrastrukturu. Zatímco kvalifikování poštáka vyžaduje dlouhou dobu a velké náklady, balíkové služby nemusejí udržovat velmi hustou síť provozoven a platit za ně nemalé náklady. A potřebuje-li občan vyřídit administrativní záležitosti, balíkový doručitel asi těžko pomůže.

Hlavní vinu za agonii pošty nese stát, který by měl jasně sdělit, co vlastně od pošty očekává v horizontu alespoň 20 až 30 let. Diskusi o poště potřebujeme jako sůl.

Milan Březina, Praha

O dětech a chudáčcích

Ad LN 17. 3.: Zpovykanci

Prezident Miloš Zeman označil studenty protestující v rámci akce Vyjdi ven za chudáčky. Zařadil se tak po bok nechvalně známého komunisty Miroslava Štěpána, který v listopadu 1989 nazval tehdejší revoltující studenty dětmi. Soukromý Štěpán byl tehdy za svůj výrok, pronesený na dvoře ČKD, velmi rezolutně okřiknut shromážděnými občany.

Pan prezident by si měl uvědomit, že bez těchto „dětí“ by se možná ubíral vývoj českého státu jiným směrem a on by se velmi pravděpodobně dostal na Hrad jen jako návštěvník.

Ing. Vojtěch Vojtěch, Praha

Dopisy jsou redakčně kráceny.

Své příspěvky posílejte do rubriky Názory na adresu LN, Karla Engliše 519/11, 150 00 Praha 5 - Smíchov nebo e-mailem na adresu dopisy@lidovky.cz.

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.